

LÄHEMAD ÜRITUSED

Kolmapäeval, 4. oktoobril kell 17.00 – ESAS seltsipäeval on kohtumine raamatu "Lurichi jälgedes. Eesti sport tsaariajast tänapäevani." autori Eduard Tinniga, kes räägib enda seostest spordiga ja raamatu saamisloost.

Teisipäeval, 17. oktoobril kell 17.00 – ESAS Tallinna osakonna õhtul TLÜ raamatukogu kohvikus (Rävala pst 10) on kuulajate ees kergejõustikuveteran **Peeter Varrak**.

Kolmapäeval, 1. novembril kell 17.00 – ESAS seltsipäevale spordimuuseumisse on oodata huvitavat esinejat.

Teisipäeval, 21. novembril kell 17.00 – ESAS Tallinna osakonna õhtul TLÜ raamatukogu kohvikus (Rävala pst 10) on **osakonna aruande-valimiskoosolek**, räägitakse tehtust ja arutatakse tulevikuplaane.

Teisipäeval, 28. novembril kell 11.00 – spordimuuseumis Eesti Spordiajaloo Seltsi üldkogul aruande-valimiskoosolek ja kell 13.00 – **ESAS XII konverents** teemal „Seitse NSV Liidu rahvaste talispartakiaadi“. Andke teada, kellel on mõnest spartakiaadist midagi pajatada.

Kolmapäeval, 6. detsembril kell 17.00 – ESAS seltsipäeval spordimuuseumis on oodata kahtlemata põnevad esinejad.

NB! NB! NB! Teatajas ilmunud informatsiooni ESAS ürituste kohta palume võtta osalemise kutsena, sest postikulude kokkuhoiu vajaduse tõttu iga ürituse kohta eraldi kutset ei järgne. Täpsemat infot ürituste kohta saab Eesti Spordiajaloo Seltsi kodulehelt – www.esas.ee või ESOMi kodulehelt – www.spordimuuseum.ee

KROONIKA

KÜLAS OLÜMPIAVÕITJA ODESSAST

5. juulil seltsipäeval oli harukordne võimalus näha ja kuulda kümnevõistluse olümpiavõitjat Nikolai Avilovit, kes külastas Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi. Ta oli lahkelt valmis kohtumisele kogunenud rahvale jagama oma mälestusi ja vastama küsimustele enda sportlaskarjääri ja sellele järgneva perioodi kohta.

Fred Kudu üks kuulsamaid õpilasi, kümnevõistleja Nikolai Avilov on pärit Ukrainast. Olümpiamängudel osales ta kolmel korral. 1968. aastal jäi ta esimesena poodiumilt välja, kuid neli aastat hiljem Münchenis võitis ta maailmarekordilise tulemusega. Olümpiakullale lisas ta 1976. aastal Montrealis ka olümpiapronksi. Hiljem on Avilov ka ise juhendanud mitmete maade kergejõustiklasi. Veel täna on tema kümnevõistluse punktiskoor maailma kõigi aegade edetabeli esisajas. Avilovi tiptulemustes on oma osa ka Eestil – Avilovi peamiseks treeningpaigaks oli meie oma Kääriku, nagu tollel ajal Fred Kudu kümnevõistlejatel ikka.

Nüüd saabus legendaarne kümnevõistleja Eestisse Euroopa mitmevõistluse superliiga aukülalisena ja tema Eestisse ja ka Tartusse saabumise „peasüüdlane“ oli Toomas Savi, kellel on oma nelja aastakümne tagusest NSVL kümnevõistluskooondise arstina tegutsemise ajast alles kontaktid endise hoolealusega. Nikolai Avilovil oli kaasas abikaasa ja kaks lapselast (*fotol muuseumi ukse ees*), kes kõik meie spordimuuseumist tundsid vaimustust.

Järeldaskvule ette näitamas ja õpetamas

Uudistamas Rein Auna hõbemedalit ja Heino Lipu väljapanekut

Meenutusi aitas ilmestada elav ja emotsionaalne esitus

25 AASTAT BARCELONA OLÜMPIAMÄNGUDEST

25. juulil avati Eesti Olümpiakomitee, Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi ning Sportlandi koostöös Tallinna Lennujaama väravas number 8 väljapanek meenutamaks 25 aasta taha jäänud Barcelona olümpiamänge. Seda sai uudistada kuni 9. augusti varahommikuni. Lennujaamas olid väljas Eesti olümpiakoondise esindusriietus Baltikalt, esindusriietuse juurde kuuluvad TK Kommunaari jalanõud ning Adidase võistlusdressid. Samuti oli näitusel Erika Salumäe olümpiajalgratas, millega ta Barcelonas kulla välja sõitis, lisaks erinevaid olümpiaemeeneid. Arvestades toonaseid murrangulisi aegu, pakkusid põnevad uudistamist ka president Arnold Rüütlile ja Ingrid Rüütlile Barcelona olümpiale sõitmiseks välja kirjutatud Aerofloti lennupiletid, mille Estonian Air on enda omadena üle tembeldanud.

Barcelonas 1992. aastal peetud olümpiamängud olid aasta varem taasiseseisvunud ja olümpiaperesse naasnud Eesti Vabariigile esimesed suveolümpiamängud. Täpsemalt toimus Barcelona olümpia 1992. aastal 25. juulist 9. augustini. Ka näitus oli üleval läbi kogu perioodi, mil Barcelona olümpia veerandsada aastat tagasi toimus.

Näituse muuseumipoolseks korraldajaks olnud ESOMi projektijuht Kalle Voolaid tunneb heameelt, et pärast väljapanekut lennujaamas jõudis Erika Salumäe jalgratas jälle üle pika pausi mõneks ajaks spordimuuseumi vestibüülis külastajate silma alla

JUBA XVI SUVEKOOL, AGA MINULE ESIMENE!

Anne Tamm

Olin igasuvistest ESAS suvekoolist lugenud meie "Teatajast" ja kuulnud osalejate meenutusi, aga siis, nagu öeldakse: "Oma silm on kuningas!"

4. augusti hommikul startisime Madsale, mis asub Otepää ja Kääriku kaunite kuplite ja metsade vahel. Kohtumine saabujatega oli südamlikult soe, mis tekitas kohe hea – ühtse meeskonna tunde. Peale majutamist ja Enn Mainla, ürituse korraldamise "peasüüdlase" sissejuhatust, sai sõna Jaak Uudmäe, 1980. aasta OM kolmikhüppe kuldmedaliomanik, kelle rekordit 17.35, ei ole üle hüpanud Eestis veel keegi! Rekordi purustamise teel on noorem poeg Jaak Joonas (23), kes Stanfordini ülikooli tudengina, on hüpanud 15.69! Jaagu 1982. aasta kaugushüppe tulemuse 7.45 ületas Jaak Joonas nelja sentimeetriga käesoleva aasta 22. aprillil. Kaugushüppe pererekord kuulub siiski vanamale pojale Jaanusele tulemusega 7.87 (2006). Sortlastest ja pereelust rääkides meenutas Jaak suure soojusega oma abikaasat Maiet, kes on olnud jätkuvalt toetav, innustav ja armastav kaasa. Peres kasvab viis(!) last.

Kohtumine (vt foto) oli väga emotsionaalne ja südamlik. Arutlesime olümpiavõitjaga ka sportimise võimaluste üle tänapäeval, treenerite hindamisest, tasustamisest jne. Arvan, et rahule jäi ka suur külaline. Soovime, et Jaagu 37-aasta tagune rekord hüpatakse peagi ümber, kuid loodetavasti jääb see siiski pere siseasjaks!!!

Huvitav ja hariv oli Soome ajaloolase, sõsarseltsi esimehe Heikki Roiko-Jokela loeng, mis valgustas Soome ja ENSV püüdu taastada spordialaseid suhteid. Pingelõdvendus sai alguse 1964. aastal, kui Urho Kaleva Kekkonen külastas Eestit. Kooskõlastamised käisid läbi Moskva. Kõik need lõputud kirjavahetused,

lootmised, ootused käisid tõusude ja mõõnadega ja said lõpu alles taasiseseisvuse väljakuulutamisega.

Uurimuse esitamisel oli isa Heikkil abiks ajalootudengist poeg Tapio, kes mõlemad sulandusid kenasti seltskonda.

Loengu pidamine käis kolme mehe jõul (vasakult): soome keeles kandsid oma lõigud ette Tapio ja Heikki Roiko Jokela ning tõlgina tegutses Rein Järva

Kuna 4. augustil algas Londonis kergejõustiku MM, siis vabadel hetketel oli võimalus ka telerit jälgida.

Enne õhtusööki sai saunaskäik ette võetud! Aitäh saunakütjale!

Õhtusöögi "jätkupidu", kus laud kattus imeväel hõrgutistega, oli lahe ja mõnus. Kahju, et mõnd kitarrimängijat ei olnud meie hulgas (või oli?) – oleks laulugi lahti löönud – spordirahvas on ju alati ka laulurahvas olnud!

Mälumänguks oli Helkiv Labbi valinud 11 küsimust, mis ei lasknud enamusel end halvasti (st rumalana) tunda. Aitäh!

Järgmine hommik algas olulise informatsiooniga – seltsil on nüüd oma kodulehekülg. Daimar Lell tutvustas näitlikult ekraanil, mismoodi see on üles ehitatud ja kuidas sinna pääseb. Niisiis vali www.esas.ee ja oledki kohal!

Teise päeva esinejaks oli kriisikeskuse Mahena juhataja Tiina Naarits-Linn, kelle ettekanne generatsioonide mõtlemise ja käitumise erinevustest oli vapustavalt hariv ja huvitav. Kindlasti ootame loengute jätkamist järgmises suvekoolis, see oli mitmete arvamus ja soov. Toon ühe praktilise näite, mille efekti me koos läbi elasime:

1. Seisa, jalad harkis, käed kõrval, vii parem käsi selja taha, ära keret pööra, vaata, kui kaugele käsi ulatus!

2. Seisa tavaliselt, sulge silmad ja tee see mõttes uuesti aeglaselt läbi.

3. Nüüd võta 1. positsioon uuesti ja soorita harjutus uuesti – vaata, kui kaugele nüüd käsi selja taha ulatus!!!

Siit järeldus – me ei oska oma tegelikke võimeid rakendada, ei tea milliste nippidega neid üles äratada... Soovitan MTÜ Mahena koduleht Google abil üles otsida, saate äratavat lisateavet! Soovin Tiinale jõudu – inimeste valgustamisel!!!

Suvekoolist osavõtjatest on pildil (vasakult): esireas Mait Luha, Ain Kaasik, Henno Linn, Viive Reesar, Enn Mainla, Aime Tobi, Heldur Tuulemäe, Uno Aava, Erlend Teemägi ja Anne Tamm; tagapool Rein Järva, Tapio Roiko-Jokela, Vello Pluum, Helkiv Labbi, Heikki Roiko-Jokela, Rene Rinaldo, Monika Holm, Daimar Lell, Mai Luik, Helju Mainla ja Aime Pärnakivi

Loengute vahele pikitud sporditundidest võeti aktiivselt osa, toetati ja rõõmustati kaaslaste kordaminekute üle. Korvpalli vabavisetes olid täpsema käega Monika Holm ja Daimar Lell. Ketiviskes said enam tabamusi Mai Luik ja Rene Rinaldo. Nooleviskes tabasid paremini Viive Reesar ja Daimar Lell. Mõlkky õnnestus kõige enam Rene Rinaldol ja Aime Tobil. Mälujõustikus oli parim Tarbatu (Maie-Reet Paalma, Aime Pärnakivi, Mai Luik, Daimar Lell, Vello Pluum ja Enn Mainla) Nõmme ja Viru ees. Petangis olid täpsemad Aime Tobi ja Daimar Lell, kes ka kokkuvõttes tunnistati vastavalt parimaks spordidaamiks ja spordimeheks.

Korvpalli vabavisked Henno Linna, Viive Reesare ja Uno Aava esituses

Need väikesed kirjalõigud meenutavad XVI Suvekoolis toimunut. Lõpetamisel jagas koolijuht Enn kõigile ilusa tunnistuse ja suure puidust medali, mis jääb meenutama saadud teadmisi, uusi sõpru ja vahvat koosveedetud aega! Meil oli seltskonnas ka piltnik, kes plõksutas päris aktiivselt, tänud! Vaadates pilte meenuvad samuti jällegi need toredad hetked Madsal. Rahuloleva suvekooli esmakülastajana soovin seltsikaaslastele ilusat saabunud sügist, aktiivset liikumist, rõõmsat meelt, tervist ja kõike, millega süda rahule jääb!

K-KLUBI KÄÄRIKUL

Fred Kudu 100. sünniaastapäeva puhul korraldas K-klubi mälestusvõistluste ajal 11. augustil tutvumiskäigu uuenevasse Kääriku spordibaasi. Muidugi ei jäetud kasutamata võimalust jääda koos juubilariga pildile

SPORDIMUUSEUMILE ANNETATI COUBERTINI BÜST

Ülenurme Gümnaasium astus nüüdisaegsete olümpiamängude algataja Pierre de Coubertini koolide võrgustikku 2003 aastal ning selleaastane rahvusvaheline Pierre de Coubertini noortefoorum usaldati eestlaste korraldada.

19.-26. augustini oli Ülenurme gümnaasiumis ligi 150 noort 23 riigist, sh Argentinast, Austraaliast, Brasiiliast, Kreekast, Indiast, Keeniast, Malaisiast, Jaapanist, Mauritiusest ja mujalt.

Ülenurmel peetavast foorumist võttis osa ka Pierre de Coubertini suguvõsa neljanda põlve esindaja Alexandra de Navacelle de Coubertin, kes kiitis siinset korraldust. Rahvusvahelisel noortefoorumil anti Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi juhile Siim Randojale üle kaasaegsete olümpiamängude algataja Pierre de Coubertini büst, mis leiab muuseumis väärika koha.

SUVEKOOLI JÄTK KASSARIS

Augusti viimasel nädalavahetusel oli Rein Järva kutsel Ranna talus koos seltsi pisike aktiiv, arutati uue hooaja plaane ja nautiti Kassari ja Hiiumaa kaunist loodust. See, et foto tehti korvirõnga all, kinnitab sportimist. Ka anti oma jõud hoidmaks püsti vaia, mis takistab Hiiumaa triivimist Kassarist kaugemale

VIIES KORVPALLIMÄLUMÄNG

EM-võistluste eelõhtul 30. augustil sai Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumis teoks traditsiooniline korvpallimälumäng, mis seekord tõi kokku üle paarikümne asjahuvilise nii Tartust kui ka kaugemaltki. Mitmete Eesti paremate korvpallispetside osavõtul peetud heitlusest väljus peale 48 küsimuse esitamist võitjana Koit Kalmus, kellele järgnesid võistkonnad Tbilisi Dünamo (Kristo Raudam, Marko Siil, Tarmo Pillerpau) ja Lilla Kolm (Holger Tamm, Valmar Põldpaju).

JUDOKAD SELTSIPÄEVAL

6. septembri seltsipäeval olid spordimuuseumis külas judotreener Andres Põhjala koos oma edukaima hoolealuse, hiljaaegu Taipeis suveuniversiaadil taas hõbemedali (esimest korda 2015 Gwangjus) võitnud Juhan Mettisega.

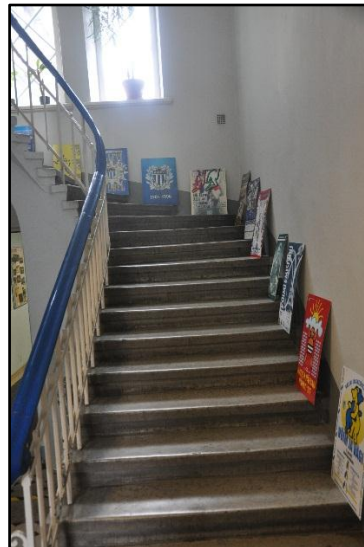
Kohtumist alustas Andres Põhjala ülevaatega judo algusest ja arengust Tartus. Ka Juhan Mettis rääkis oma sporditee kulgemisest. Lõpuks jõudis jutt nii hiljutiste universiaadivõistluste juurde Taipeis kui ka just möödunud pühapäeval Budapestis toimunud MM-i lahkamiseni. Esinejad pidid nentima, et kui Taipeist õnnestus tagasi tulla medaliga, siis MM oli ebaõnnestumine. Siiski treeninguisu see ära ei võtnud ja loodetakse tulevikus ka tiitlivõistlustel medalitele lähemale jõuda.

Andres Põhjala (vasakul) ja Juhan Mettis rahva ees

KALEVI LIPP ANTI HOIULE SPORDIMUUSEUMI

Eesti Spordiselts Kalev jättis 6. septembril hüvasti aastakümneid oma koduks olnud majaga Tallinnas, Pärnu mnt 41. Viimast korda olid kalevlastele avatud 1929. aastal valminud spordimaja kõik uksed, demonstreeriti vanu näitusi, postereid ja mälestusesemeid (*vt fotod*). Kalevlasi oli oma kauaaegse kodumajaga hüvasti ütlema tulnud päris rohkesti mitmelt poolt. Meenutuspäeval said sõna teenekad spordiseltsi liikmed, esinesid maestro Olav Ehala ning noored Pirueti võimlejad.

Oma roll oli sel päeval täita ka Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumil – nimelt, kuni Kalevi uus päris oma kodu veel valminud ei ole, andis Kalevi juhatuse liige Aleksander Tammert spordiseltsi lipu piduliku tseremoonia käigus spordimuuseumisse ajutisele hoiule. Muuseumi poolt lipu vastu võtnud Urmet Paloveer ja Kalle Voolaid (*fotol vasakul*) kinnitasid aga omalt poolt, et Tartus hoitakse reliikviat hästi.

ATKO-MEEME VIRU – 85

*Atko-Meeme Viru saanuks 7. septembril 85-aastaseks.
Sporditeaduse suurkuju meenutati tema haua Raadi kalmistul.
Pildil poeg Mehis (esiplaanil) jt endised kolleegid kehakultuuriteaduskonnast*

HEITJATE AUHINNAD NÄITUSEL SPORDIBAARIS

Hotell Olümpia juures olevas Olybet spordibaaris on 8. septembrist avatud Eesti heitealasid ja mitmevõistlust tutvustav näitus. See sisaldab nii kirkamaid tiitlivõistluste medaleid kui põnevamaid võistlusvahendeid. Seal saab uudistada paljude meie sporditippude autasusid, sh Erki Noole, Gerd Kanteri, Heino Puuste jt medaleid. Oma osa näituse õnnestumisse andis ka Eesti Olümpia- ja Spordimuuseum. Näitus on spordibaaris avatud veel 10. oktoobrini.

Näituse avamisel on koos baaridaamidega poseerimas (vasakult) Ants Kiisa, Aleksander Tammert, Gerd Kanter ja Erich Teigamägi

PEREPÄEV KÜMNEVÕISTLEJATEGA

Spordimuuseum alustas sügishooaega uue ürituste seeriaga. Esimene perepäev 9. septembril toimus koos maailma kergejõustikuparemikuga! Just nii võib öelda, sest teiste seas oli fännidega pilti tegemas, autogramme jagamas, muljeid pajatamas ja sporti tegemas ka värske Londoni MMi 4. koha mees Janek Õiglane! Lisaks Õiglasele osalesid perepäeval ka meie teised noored kümnevõistluse tulevikutegijad, noorteklassis medalitega pärjatud Hans-Christian Hausenberg ja Karel Tilga.

Hoogsalt kulgenud päeval said kogunenud pered mitmel elamuse näituse atraktsioonil noorte kümnevõistlejatega võimeid võrrelda, vestlusringis kuulda nende tegemistest ja plaanidest ning kui huvi oli kohtumiselt meene kaasa võtta, siis Bofiti fotomasinast välja printida ka noorte kümnevõistlejate pildid, millele autogrammi küsida.

Perepäeva avamisel (vasakult) Karel Tilga, Hans-Christian Hausenberg ja Janek Õiglane ning ürituse korraldajana neid tutvustamas Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi teadur-kuraator Rait Männik

ÕHTU KOOS EDUARD TINNIGA

Rein Järva

Rekonstrueeritud Kalevi Spordihalli kohvik ei olnud vist ammu ühekorraga niipalju küllastajaid näinud kui 19. septembri õhtupoolikul. Kohale oli tulnud ligi 80 inimest, neist enamus spordirahvas alates EOK-st, spordialaliitudest, spordiveteranide ühendusest ja spordiajaloo seltsist. Oli ka mõjuv põhjus – õhtu peremees, mitmekülgne spordimees ja -funktsionäär, filosoofiadoktor Eduard Tinn (*vt fotol paremal*) esitles nüüd sügise hakul suvesoojas ilmunud sporditeost pealkirjaga „Lurichi jälgedes“, alapealkirjaga „Eesti sport tsaariajast tänapäevani“.

Autor oli 300-le suureformaadilisele leheküljele koondanud omad kirjatükid Eesti spordist läbi nelja kümnendi ja lisanud värsket originaalteksti viimastest aastatest. Sinna juurde üle 1200 portreefoto Eesti spordirahvast läbi aegade. Teadaolevalt on praegu koostamisel Eesti spordiajaloo üldteos, mis mitmetel põhjustel on hetkel mõnevõrra pidurdunud. Kõnesolev Eduard Tinni teos ei pretendeeri selle, loodetavalt akadeemilise kallakuga üldajaloo käsitluse aseaineks, vaid esitab autori nägemust Eesti spordist mitme tahu poolelt. Olles ise suur spordifanaatik ja eriti võitlusspordialade entusiast, võttis õhtu peremees pärast avasõnasid ise väga emotsionaalses kõnes kokku oma nägemuse Eesti spordist, mis oli väga intrigeeriv jutt rohkearvuliste kohaletulnute kõrvadele. Õigustatult pidas autor ca miljonilist Eesti rahvakildu maailma üheks edukamaks spordirahvuseks läbi aegade. Samas näitas kriitilises toonis ära vajakajäämisi Eesti spordi juhtimises, mis ei võimalda meie edulugusid ka tulevikus jätkata.

Õhtu ehk kõige emotsionaalsem hetk oli koolivendade Eduard Tinni ja Roman Ubakivi vaheline väitlus Eesti jalgpalli teemal, milles meeste arvamused läksid kardinaalselt lahku. Üles astusid veel autori poeg Joosep Tinn, kes iseloomustas isa kui spordientsüklopedisti ja -fanaatikut, koolivend Tallinna 21. koolist Henn Karits, Paavo Kivine ja siinkirjutaja.

Õhtu kujunes mõnes mõttes mini spordifoorumiks. Sellele järgnenud joogi- ja suupistelaud õhtu peremehe kulul ning tasuta raamat igale kohaletulnule tegi esitlusõhtu eriti kuninglikuks, nagu väljendas Aarand Roos. Esitluse lõpetuseks sai iga kohaletulnu autori poolt väikese personaalse ja kõigile erineva pühenduse raamatu esilehele.

Siinkirjutaja tegi ESAS-i poolt autorile ettepaneku liituda seltsi liikmeskonnaga, mis oleks väga loogiline samm pärast taolise suurtrükise ilmutamist. ESAS-i Tallinna osakonna rahvale kujunes õhtu ühtlasi uue sügis-talvise hooaja esimeseks seltsipäevaks.

Momente esitluselt. Ülemisel pildil räägib Rein Järva (vasakul), all vasakpoolsel pildil Paavo Kivine

EOK vs ESOM INIMLAUAJALGPALLIS

Euroopa spordinädala avaüritused tõid Tartu mitmed EOK töötajad ja ka spordinädala patroonid Gerd Kanteri ja Ott Kiivikase, kes 22. augusti õhtu eel astusid sisse ka spordimuseumi. Loomulikult leidsid spordimehed näituselt „Kõik mängu!“ mitmeid viise ennast proovile panna, kuid kõige tulisemaks kujunes matš muuseumitöötajatega selles inimlauajalgpalliks ristitud mängus. Ja mängu lõppedes pidi muuseumi võistkond tunnistama kuiva kaotust 0:3. Kuid sellel ei lastud tuju rikkuda, koos võitjatega ühispildil on kõik rõõmsad.

Ees Gerd Kanter, Peeter Lusmägi, Kristiin Hanimägi, Natalja Inno ja Ott Kiivikas; taga Urmet Paloveer, Rait Männik, Kalle Voolaid, Aivo Normak, Maris Lindmäe ja Siim Randoja

ÜLIÕPILASSPORT SPORDIMUUSEUMIS

Alates 24. septembrist on Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi keldrigaleriis vaatajaile avatud meeleolukas üliõpilasspordi näitus. Väljapanek on pühendatud Eesti Akadeemilise Spordiliidu 25. juubelile.

Rikkalik ekspositsioon annab nii stendide kui ka esemelise väljapaneku toel ülevaate peamiselt viimase veerandsajandi tegemistest meie akadeemilisel spordimaastikul ning rahvusvahelistel tiitlivõistlustel. Rohkete fotode ning eesti- ja ingliskeelsete tekstide abil saab jälgida üliõpilasspordi arengut, kusjuures kajastatakse nii tippsporti kui ka harrastussporti. Lisaks erinevatele medalitele, karikatele, kingitustele, meenetele ja maskottidele on võimalus tutvuda ka näiteks judo kimono ning epeevehklejate varustusega. Muidugi erilist huvi pakub meie sporditippude varustus – väljas on Gerd Kanteri omanimeline ketas, Allar Raja esimesed aerud ning isiklik sõudeergomeeter. Näha saab mitmeid universiaadimedaleid, millest mitmed on seni laiema avalikkuse eest varjul olnud. Kõige värskem trofee on muidugi pärit 2017. aasta universiaadilt Taipeist – judoka Juhan Mettise hõbemedal. Oma panuse väljapaneku hüvanguks on andnud ka Gerd Kanter, Aleksander Tammert, Tanel Laanmäe, Olga Aleksejeva, Irina Embrich jt spordisuurused.

Sõudeergomeeter ja miniatuurne lauatenniselaud kutsuvad kõiki huvilisi ka ise käsi külge panema ja üliõpilasspordist osa saama. Näituse koostas ja valmistas

ette Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum koostöös Eesti Akadeemilise Spordiliiduga ning väljapanek (vt fotod) jääb avatuks 2017. aasta lõpuni.

MUUSEUMIDE FESTIVAL NARVAS

25.-26. septembrini toimus Narvas XX Eesti muuseumide festival, mille teemaks oli „Muuseumikogude kasutamine“. Festivali raames oli traditsiooniline Eesti muuseumide näituste konkurss. Seekord spordimuuseum esindatud ei olnud. Esikoha pälvis Harjumaa muuseumi näitus „Pakrilaste kallisvara“, teist preemiat välja ei antud, kuid kolmanda koha otsustas žürii anda Narva Muuseumi näitusele „Lapsepõlve mälestused“, kust võis leida ka mitmeid sportlikke lauamänge, milledest kõige huvitavam vast lauakroket (*parempoolsel fotol*). Teisel päeval toimunud väljasõidul Narva-Jõesuusse külastati ka kohalikku koduloomuuseumi, kus hakkas silma vitriin päris huvitavate spordimedalitega (*foto all*).

MUUTUSED SPORDIMUUSEUMI SÜNNIKODUS

Teatavasti sai spordimuuseum oma alguse Tartu Maarja kirikust, toonasest EPA võimlast, kus EPA kehalise kasvatuse kateedri juhataja Aksel Tiik pani ühiskondliku muuseumi rajamisega 1963. aastal tänasele Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumile aluse. Kateedri lattu hakati koguma eksponaate ja esimesed näitusedki korraldati spordihoone ruumes.

Kuid peale sõda kiriku müüri varemetele kerkinud EPA spordihoone tähendus Eesti spordile on palju laiem. Korvpall ja maadlus on kõigest kaks näidet spordialadest, mille üheks tähtsamaks koduks Tartus on just seesama saal olnud. Oli aeg, kui Eestis suuremat korvpalliareeni polnudki.

Taasiseseisvunud Eestis kerkis kohe üles kiriku taastamise mõte ja põllumajandusülikool sai omale uue spordihoone Tähtverre. 2009. aastal kogudusele tagastatud kirik oli siiski siiani seest spordisaali ilmega, kuid nüüd on leitud jõudu asuda tõsiselt kiriku ülesehitamisele. Siit siis tuligi Maarja kiriku taastamise sihtasutuse juhatuse liikmel Toomas Savil mõte enne, kui spordisaalist saab kirikusaal, pakkuda spordirahvale võimalust sellega viimast korda hüvasti jätta (*vt foto*).

27. septembri õhtul saigi see teoks – vanasse EPA saali kogunes hulgaliselt neid, kelle sporditeel on sellel saalil olnud suurem või väiksem tähendus. Kõige

suurema aplausi osaliseks said kunagise Tartu Kalevi korvpallurid (*foto üleval*), kes mõõtsid oma visketabavust Tartu Rocki veteranidega. Osava kohtunikutegevuse tulemusena jäi valitsema rahu 5:5 viigi näol. Täna sed noored korvpallurid pidasid maha tulise mängu ühe korvi all. Meeleoluka õhtu lõpetuseks lõikas EPA võimlas oma korvpallikarjääri noore poisina alustanud ja olümpiapronksini jõudnud Anatoli Krikun maha korvivõrgu ja andis selle üle ESOMi juhile Siim Randojale, kes lubas, et see muuseumile annetatud viimane korvivõrk ja ka õhtu tähtede autogrammidega korvpall jäävad võimla lugu edasi jutustama!

Anatoli Krikun lõikamas maha korvivõrku

Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumi juht Siim Randoja palli ja võrguga

*EPA spordihoone
saamisloost ja
sportlikust elukäigust
näituse koostaja
Kalle Voolaid
(paremal)
tutvustamas
väljapanekut
Kaie Voolaidile*

TEADLASTE ÖÖ SPORDIMUUSEUMIS

Teadlaste ööl 29. septembril olid Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumis külas Heidi Meriste (*foto vasakul*) TÜ eetikakeskusest ja Tõnu Esko (*foto paremal*) Eesti Geenivaramust. Oma ala absoluutsete tippude veetud vestlusring püüdis anda vastuseid spordieetika vallas ühe enam kerkivatele küsimustele, kas ja kuidas geenitehnoloogia areng võib mõjutada või koguni tungida sporti.

Nagu spordimuuseumis on saanud traditsiooniks, lõpetas öö mälumäng – Öömälukas.

SPORT MINUS JA MINU ÜMBER

Sellise nime all toimus 30. septembril spordiloo seminar hotelli Lydia sündmuskeskuses. Seminari korraldamise initsiaatoriks oli Aime Pärnakivi, kellel täitus 50 aastat muuseumimaastikul tegutsemisest. Üritust modereeris Daimar Lell.

Seminari esimesel poolal rääkis Aime Pärnakivi (*foto vasakul*) saali kogunenud ligi kaheksakümnele kuulajale (*foto all*) ühe laske-spordi olulisema auhinna – Argentiina karika loo, mis väga tihedalt on põimunud Eestiga ja ka meie spordimuuseumiga.

Seminari teine pool oli pühendatud legendaarsele Tartu 1950.–1960. aastate jooksupoolkonnaale (Helmot Heido, Hubert Pärnakivi, Lembit Virkus, Rein Leinus, Meinhard Pukk jt), millega tähistati 85 aasta möödumist nende sünnist. Mitme kandi pealt lahkasid teemat Andrus Nilk, Daimar Lell, Ants Nurmekivi ja Rainis Venta.

50 aasta jooksul südamega tehtud tänuväärse töö eest spordiajaloo talletamisel andis Aime Pärnakivile tänukirja Kultuuriministeeriumilt üle ESOMi juhatuse liige Siim Randoja ja Tartu Linnavalitsuselt aselinnapea Tiia Teppan

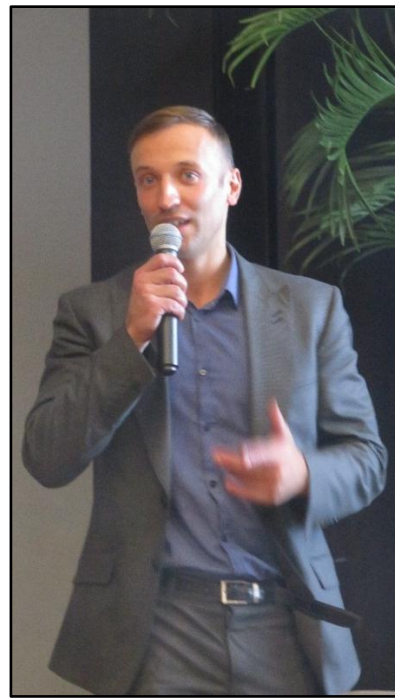
Aastakümneid kõrval või kõrvalt Aime andunud muuseumitööd imetlenud endised kolleegid tunnustasid teda Hõberotiga (vt taustapilti). Pildil (vasakult) Mati Tolmoff, Enn Mainla, Aime Pärnakivi, Olaf Langsepp, Kaie Voolaid, Helve Parmas ja Daimar Lell

Andrus Nilk

Ants Nurmekivi

Rainis Venta

Aime Pärnakivi (keskel) väärikas tähtpäev tõi kokku tema viis direktorit ja ametijärglase (vasakult): Mati Tolmoff (2001–2009), Enn Mainla (1971–2001), Olaf Langsepp (1967–1971), Daimar Lell (2010–2016), Siim Randoja (2016–...) ja Kaie Voolaid (peavarahoidja 1995-2013)

IN MEMORIAM

AGNES SIRKEL (25.XI 1931 – 4.VIII 2017)

Seltsi seekordne suvekool 4. augustil algas kurva teatega – mõned tunnid varem oli meie seast lahkunud sädelev seltsikaaslane Agnes Sirkel. Teade oli seda ootamatum, et Agnese lõputu energia oli meid uskuma pannud, et 100 aastat pole tegutsejale mingi vanus, rääkimata siis 85 aastast! Mõned päevad varem oli Agnes talle omase kirega kaasa löönud petangivõistlusel, loomulikult oli ta end kirja pannud ka suvekooli...

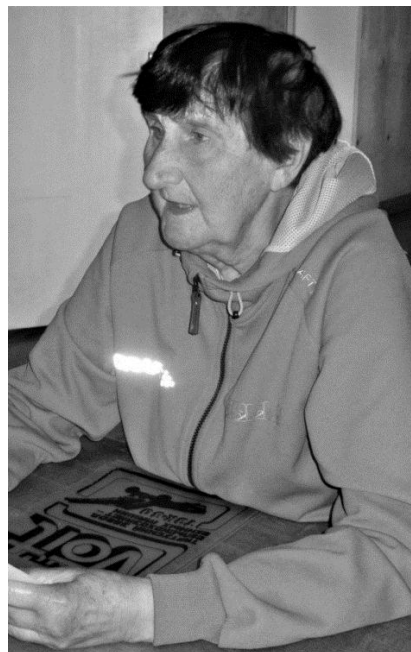
Agnese pikk kuju ja kõlav hää! paistis silma ning kostis kaugele. Nii otseses kui kaudses mõttes. Tema tegemiste nimekiri saaks ülimalt pikk, kuid kõikide asjade juures iseloomustas teda suur uudishimu ning avastamistahe, organiseerimis- ning innustamis-oskus. Olgu see siis põnevate matkade ja kümnete kokkutulekute korraldamine üle kogu endise NSV Liidu, kõrbematkade raja sisse käimine, Tartu matkakooli asutamine, mitmete spordialade kohtunikuks olemine või kirklik petangimäng.

Tuhandete Tartu Maratonil osalejate jaoks oli aga Agnes lausa maskott või reklaamnägu! Kauaaegse Tartu Maratoni peasekretärina oli ta üks neist, kes tegid suureks nii suusamaratoni kui rattaralli ja sügisjooksu. Vabatahtlikuna jäi ta maratonihingeks elu lõpuni – raske on temata maratoni sekretariaati ette kujutada.

Samaväärselt jätkus Agnese energiat spordiajaloo seltsi tegemistele. Lisaks ise tegemisele ning kaasa löömisele, oli ta paljude ettevõtmiste juures oma kogemuste ning erksa mõttega selleks, kes teadis, kust saada abi või küsida nõu.

Suur tänu Sulle! Jää jumalaga, hea kaaslane! Taevane võistkond on saanud enda ridadesse kõva tegija!

Seltsikaaslaste nimel Daimar Lell

VALTER LENGI FOND OOTAB TÄIENDUST

ESAS auliikme Valter Lengi poolt oma 80. sünnipäeval 2009. aastal algatatud Eesti Rahvuskultuuri Fondi allfondi eesmärgiks on toetada Eesti üliõpilasspordi ajaloo uurijaid. Hetkel hakkab Valter Lengi fondi põhikapitali suurus lähenema kuuetuhandele eurole. Lepingu järgi saab väljamakseid fondist tegema hakata kui põhikapital on 6391,16 eurot (so 100 000 Eesti krooni). Seega oleks fondi toimima hakkamiseks vaja lisada veel mõnisada eurot. Loodetavasti on ka seltsi liikmete hulgas neid, kes saaksid/tahaksid sellele kaasa aidata.

Annetuste tegemiseks vajalik info: Annetuse saaja:
Sihtasutus Eesti Rahvuskultuuri Fond,
arvelduskontod: **EE117700771000664610** LHV Pank SWIFT/BIC: LHVBE22
EE672200221001101347 Swedbank SWIFT/BIC: HABAE2X
Selgitusse märkida: **Annetus** + allfondi nimi, so **Valter Lengi fond**

INFO LIIKMETELE!

ESAS liikmemaks on 8 eurot (pensionäridel **5 eurot**). Eelmise aasta novembrikuu üldkogu otsusel on nüüd **liikmemaksust vabastatud 85-aastased ja vanemad**. Liikmemaksu vabastus kehtib muidugi endiselt ka auliikmetele. Loomulikult pole liikmemaksust vabastatutel keelatud seltsi oma panusega toetada. Seltsi sisseastumismaks on sama – **2 eurot**.

Liikmemaksu (ja toetusi) on võimalik üle kanda Eesti Spordiajaloo Seltsi **arveldusarvele nr. EE951010152001602002** SEB pangas või tuua/saata seltsi juhatusele spordimuuseumi (Rüütli 15, Tartu 51007), kas seltsi esimehele Enn Mainla (7300754, 56497632, E-mail: enn@spordimuuseum.ee) või Tallinna osakonna liikmetel oma osakonnas Viive Reesarele (6770829, 59196767).

Täname õige(aegselt) liikmemaksu tasumise eest!

□ □ □ □ □ □ □

**Täname Eesti Kultuurkapitali ja Hasartmängumaksu Nõukogu
Seltsi tegevuse toetamise eest!**

□ □ □ □ □

Kasutatud ESOM kodulehel ilmunud materjale.
Fotod: Toomas Koitmäe, Enn Mainla, Tiina Naarits-Linn,
Rait Männik, Jaan Roomets, Kalle Voolaid

□ □ □

Eesti Spordiajaloo Seltsi Teataja nr. 83
koostas ja toimetas Enn Mainla